

WSTĘP ... 5

1. SYSTEMY ŻYWNOŚCIOWE W TEORII I PRAKTYCE ... 13

- 1.1. Systemowe ujęcie rynku żywnościowego ... 13
- 1.2. Czynniki przemian systemów żywnościowych ... 25
- 1.3. Trwałe systemy żywnościowe ... 36
- 1.4. Globalizacja a funkcjonowanie rynków żywnościowych ... 40
- 1.5. Systemy żywnościowe jako przedmiot badań ekonomicznych ... 49

2. PRZEMIANY STRUKTURALNE W PRODUKCJI I DYSTRYBUCJI ŻYWNOŚCI W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ ... 51

- 2.1. Kontekst europejskiego rynku wewnętrznego ... 51
- 2.2. Produkcja rolnicza i rybactwo ... 55
  - 2.2.1. Uwarunkowania środowiskowe i społeczno-ekonomiczne produkcji rolniczej ... 55
  - 2.2.2. Koncentracja w europejskim rolnictwie ... 59
  - 2.2.3. Dynamika i struktura produkcji ... 61
- 2.3. Przemysł rolno-spożywczy ... 73
  - 2.3.1. Kierunki zmian w przemyśle spożywczym ... 73
  - 2.3.2. Czynniki wzrostu przemysłu spożywczego w krajach Unii Europejskiej ... 82
- 2.4. Sektory handlu i dystrybucji żywności ... 95
- 2.5. Handel zagraniczny ... 100

3. ZASOBY NATURALNE I EFEKTY ŚRODOWISKOWE W SYSTEMACH ŻYWNOŚCIOWYCH ... 103

- 3.1. Zasoby naturalne wykorzystywane w systemach żywnościowych ... 103
- 3.2. Negatywne efekty środowiskowe systemu żywnościowego ... 113
- 3.3. Ocena zależności między sektorem żywnościowym i środowiskiem w krajach UE ... 120

4. TENDENCJE W KONSUMPCJI ŻYWNOŚCI W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO ... 127

- 4.1. Determinanty popytu na produkty rolne i artykuły spożywcze ... 127
- 4.2. Globalne zapotrzebowanie na surowce rolnicze i żywność ... 129
- 4.3. Bezpieczeństwo żywnościowe jako główne wyzwanie społeczne w XXI wieku ... 131
- 4.4. Efekty systemu żywnościowego w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego ... 138
  - 4.4.1. Problem niedożywienia na świecie ... 138
  - 4.4.2. Kryzysy żywnościowe ... 140
  - 4.4.3. Straty i marnotrawstwo żywności ... 144
  - 4.4.4. Zmiany w konsumpcji i odżywianiu ... 145

5. SEKTOR ŻYWNOŚCIOWY JAKO DETERMINANTA ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH ... 149

- 5.1. Zróżnicowanie obszarów wiejskich w Unii Europejskiej ... 149
- 5.2. Oddziaływanie sektora żywnościowego na rozwój obszarów wiejskich ... 152
- 5.3. Krótkie łańcuchy dostaw i ich rola na obszarach wiejskich ... 156
- 5.4. Społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju sektora rolnego ... 161

6. EWOLUCJA SEKTORA ŻYWNOŚCIOWEGO W KIERUNKU BIOGOSPODARKI ... 167

- 6.1. Pojęcie biogospodarki, przesłanki i strategia rozwoju ... 167
- 6.2. Nowe kierunki wykorzystania surowców rolniczych ... 176
- 6.3. Interakcje między biogospodarką a rynkiem żywności ... 184
- 6.4. Ekonomiczna rola sektora żywnościowego w biogospodarce Unii Europejskiej ... 190

7. GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM – NOWY PARADYGMAT W SYSTEMACH ŻYWNOŚCIOWYCH ... 195

7.1. Założenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym ... 195

7.2. Nowe modele biznesowe w rolnictwie, przetwórstwie i handlu żywnością ... 201

7.3. Efektywne wykorzystanie zasobów i gospodarowanie odpadami w systemach żywnościowych ... 206

7.4. Podmioty publiczne i prywatne we wdrażaniu gospodarki cyrkularnej ... 216

7.5. Biogospodarka o obiegu zamkniętym a funkcjonowanie łańcucha żywnościowego ... 225

PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE ... 227

Bibliografia ... 235

Aneks ... 261